

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

סח.

והא מילתא דלקיטת קשואין: ר"ע מר' יושע גמר לה. בתמיה: קינוף. ארבעה עמודים וזילה פרוסה עליהם כדאמר' צבוכה (דף י:). לחלוץ ספיליו. של אצוי ° דקסבר שבת לאו זמן תפילין הוא ואסור להניחן שמה ילא זמן לרשות נטרפה. וקרוז הוא למות שאילו היתה דעתו מיושבת היה חולץ תפיליו: **איסור סקילה.** הדלקת הנר והטמנת חמין ועוסקין בדבר שאינו אלא איסור שבות דמניח תפילין בשבת אין כאלן איסור מלאכה ואפילו ילא לרשות הרבים דהא דרך מלבוש הוא ותכשיטין הוא לו בחול: **צרחוק ארבע אמות.** מפני הדגוי שצרכוהו במחלוקת מתורו של עכנאי צבצא מניעה (דף טו:). **שלו מהו.** צמה תהא מיתמו: **שלך קשה משלהן.** מפני שלך פתוח כחולס ואילו שמשמתי היית למד תורה הרבה: **נטל.** ר"א שתי זרועותיו: **שנגללן.** כשגוללן ספר תורה והכתב מוכסה כך תתעלם ותמכסה תורה שצבלי כשאמות לפי שלל שמשוני ולמדו ממני: **ולא חסרתי מרבתי ככלב המלקק מן היס.** לפי חכמתם שהיתה גדולה אין למודי עולה לחסרם ולקבל מהם חכמה אלא מעט ככלב המלקק מן היס. וכן תלמידי לא חסרוני ולא קבלו מחכמתי לחסר את יתרון חכמתי מהם ב' אפי' כמו שמחסר המכחול בשפופרת צטכול אחד ט: **ולא חסרתי.** כלומר לא חסרתי מחכמתם ממה שהיו מתחילה גדולים יותר ממני וגם עתה גדולים הם ממני לפי שלל למדתי מחכמתם כי אם מעט מהם: **שפופרת.** קנה שנותנין זה כחול. קיסס של עץ או של כסף שמתצבין מכחול צבוכו ומטבולו בכחול ומוליאו: **צבכרס עוש.** בהלכות מראות נגעים: **צנייעס קשואים.** הלכות מיני כשפים שעל ידיהם נתמלא כל השדה קשואים: **אמרו לו הכדור והאימוס וכו'.** כדור פלוטו"ה מתופה עור ומלאה מתוכו למר של איל צדוחק וכן אימוס שלהם של עור היה כעין מנעל וממולא מתוכו שער ופיו תפור וזה היו עושין המנעלים כמו שעושין הירענין שלן צדפוס של עץ: **קמיע.** של עור וממולא מתוכו ותלאהו צלואר לנוי: **משקולס קטנה.** כעין אונקיא שעושין מעופרת ומחפין אותה בעור כדי שלא תחסר אצל משקולת גדולה אין דרכה ° לתפוחה בעור: **וצרור המרגלית.** תופרין המרגלית בעור ותולין אותו צלואר צבמה לרפואה: **מהו.** לפי שמחלקו צבלו רבי אליעזר וחכמים צסדר טהרות (כלים פכ"א) וחכמים אומרים אינן מקבלין טומאה לפי שכלי עור אין מקבל טומאה אלא אם כן יש לו צית קיבול דהא איתקש לשק והני הואיל וקבולן נעשית למלאותן מלוי צבוכו עולמית לא שמיה קבול ° ורבי אליעזר אומר מקבל טומאה צבית קיבול העשוי למלאות שמיה קבול ועוד מחלקו צכדור וצאימוס שנקרעו ונראה חלל שלהם דמדורו צבנן דמקבלי טומאה דהא איכא צית קיבול ופליגי לענין טבילה שחכ"א מה צבכוכו חולץ ור' אליעזר אומר מה צבכוכו אינו חולץ דכולי חד כלי הוא וצשעת פטירתו היו רוצין לידע אם חזר צו ושאלוהו מה אתה אומר צבותן שני המחלוקות אמר להם טמאים אפילו שלמים והטומאה נוגעת מצחון: **ועהרתן צמה שהן.** כלומר אם נקרעו שחכמים מודים שמקבלין טומאה וחלוקין עלי לומר שהמלוי חולץ ועומד אני צבצבי שהמלוי אינו חולץ שמטבלין כמות מהן: **מנעל שעל גבי אימוס מהו.** שאף צו מחלקו צבוספתא (ט) דטהרות חכמים אומרין הואיל ואינו מחוסר מלאכה הנצרכה אומן שהדיוט יכול לסקלו מעל האימוס צבר שם כלי עליו וטמא ור"א מטהר שעדיין לא נגמרה מלאכתו: **הוסר הנדר.** שצרכוהו: צין קסרי לנוה. שהיו נושאין את מטתו מקסרי לנוה: **פסח עליו צבורה.** שהיו עושין שורה צבציות המטה להספד: **הרבה מעוס יש לי.** להחליף: ואין לי שולחני להרצות. כלומר הרבה שאלות יש לי לשאלו ואין למי לשאלו: **היכי עידי.** רבי אליעזר הכי שעשה מעשה צנייעת קשואין: להסלמד. צהם ר"ע הוא דעבר ר' אליעזר:

לחלוץ תפילין. פ"ה של ר' אליעזר אע"ג דלא היה ר"א זו ממקום אחד קרי ליה איסור שבות דכל ס' שאסרו חכמים ללאת צו לרשות הרבים אסור ללאת צו לחצר וה"ה אפי' יושב במקום א' אסור: **היאך מניחין איסור סקילה.** משמע דמדליקין ואחר כך חולצין וקשה לצפרק צמה מדליקין (שבת דף לה: וס' משמע איכא דמניח שלישיית להדליק את הנר צבצבי רבי נתן ר' יהודה אומר שלישיית לחלוץ תפילין ופ"ה הסם ומדליק צבצביעית ואין צמר ומדליק צבניה מדקאמר הסם צמר הכי שניה להדליק כמאלן לא כר' נתן ולא כרבי יהודה הנשיא וגם אין לומר שמדליק צבשלישיית וה"ק שלישיית אף לחלוץ תפילין ולעולם מדליק צרישא מדקאמר הסם שלישיית להדליק ומוקי לה צבצבי נתן ולא כרבי יהודה הנשיא ועוד קשה אטו הורקנוס לא ידע מנהגו וי"ל דודאי תפילין צרישא אלא שצבוכה שעה איתרו להדליק מפני שהיו טרודין צבחולין ולכך היה גוער צו: **ומהרתן במה שהן.** פ"ה דמחלקו לענין טבילה צבנקרעו אי חולץ מה צבכוכו או לא וצבדיא לא אשכחן פלוגתא אלא צב' כ"ג דכלים תנן הכדור והאימוס והקמיע ומפילין שנקרעו הנוגע צבן טמא צמה צבכוכו טהור אלמא אין תוכו חסוד חיבור ומניח צבוספתא ר' יושע צ"ק אומר משום ר' אליעזר אף מטבלין כמו שכן אלמא מדלא חיין צבטבילה ש"מ דהוי חיבור: **ה"ה מכה בבשרו.** ומשום שרט לנפש (ויקרא יט) ליכא דמשום תורה קעצדי כדלמר הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני להרצותו ט:

והא ר' עקיבא מר' יהושע גמיר לה והתניא בשחלה ר' אליעזר נכנסו ר' עקיבא וחביריו לבקריו הוא יושב בקינוף שלו והן יושבין במרקלין שלו ואותו היום ע"ש היה ונכנסם הורקנוס בנו לחלוץ תפיליו גער בו ויצא בניזיפה אמר להן לחביריו כמדומה אני שדעתו של אבא נטרפה אמר להן דעתו ° ודעת אמו נטרפה היאך מניחין איסור סקילה ועוסקין באיסור שבות כיון שראו חכמים שדעתו מיושבת עליו נכנסו וישבו לפניו מרחוק ד' אמות א"ל למה באתם א"ל ללמוד תורה באנו א"ל ועד עכשיו למה לא באתם א"ל לא היה לנו פנאי אמר להן תמיה אני אם ימותו מיתת עצמן אמר לו ר' עקיבא שלי מהו אמר לו שלך קשה משלהן נטל שתי זרועותיו והניחן על לבו אמר אוי לכם שתי זרועותיי שהן כשתי ספרי תורה שנגללין הרבה תורה למדתי והרבה תורה לימדתי הרבה תורה למדתי ולא חסרתי מרבתי אפילו ככלב המלקק מן היס הרבה תורה לימדתי ולא חסרוני תלמידי אלא כמכחול בשפופרת ולא עוד אלא שונה שלש מאות הלכות בבהרת עזה ולא היה אדם ששואלני בהן דבר מעולם ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות הלכות ואמרי לה שלשת אלפים הלכות בנייעת קשואין ולא היה אדם שואלני בהן דבר מעולם הוין מעקיבא בן יוסף פעם אחת אני והוא מהלכין היינו בדרך אמר לי רבי למדני בנייעת קשואין אמרתי דבר אחד נתמלאה כל השדה קשואין אמר לי רבי למדתי בנייעתן אמרתי דבר אחד נתקבצו כולן למקום אחד אמרו לו ° הכדור ° והאימוס והקמיע וצרור המרגליות וצדוקים ומשקולת קטנה מהו אמר להן הן טמאין וטהרתן במה שהן ° מנעל שעל גבי האמוס מהו אמר להן הוא טהור ויצאה נשמתו במהרה עמד רבי יהושע על רגליו ואמר הותר הותר הנדר למוצאי שבת פגע בו רבי עקיבא מן קיסרי ללוד היה מכה בבשרו עד שדמו שותת לארץ פתח עליו בשורה ואמר יאבי רכב ישראל ופרשיו הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני להרצותן אלאמר מרבי אליעזר גמרה מרבי אליעזר ולא סברה הדר גמרה מרבי יהושע ואסברה ניהליה היכי עביד הכי והאנן תנן העושה מעשה חייב להתלמד שאני מר ° דאמר מר ° לא תלמד לעשות לעשות אי אתה למד אבל אתה למד להבין ולהורות:

הדרן עלך ארבע מיתות

הדרן עלך ארבע מיתות

הדרן עלך ארבע מיתות

הדרן עלך ארבע מיתות

1. ואלישע ראה והוא מצעק אבי רבב וישאל ופרשיו ולא יראהו עד ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים: מלכים ב ב יב
2. כי אתה בא אל הארץ אשר יי אליהך נתן לך לא תלמד לעשות פתועבת הגוים הרים: דברים י"ח ט

אבל אתה למד להבין ולהורות. כלומר לענין מעשהיט כנה הם מקולקלים ולהיות צבנן לא תעשה כך וכן שיה הוא חק הגוים (דברים יח ט) אל: שחולל לעמוד צבן ואם יעשה צבא שקר לפנין שמצין שהוא מקטף (שבת טו:).
הדרן עלך ארבע מיתות

גליון הש"ס
רש"י ד"ה לחלוץ תפילין וכו' דקבצר שבת לאו זמן תפילין: ע"י מביא ק"י שם ס"ק יא: שם ר"ה משקולת קטנה וכו' לחפותה בעור. ע"י צ"ב דף פ"ט ע"ב תוספת ד"ה ולא:

הגהות הב"ח
(א) בני דעתו מירושבת ודעת אמו נטרפה:

הגהות מהר"ב רישבורג
א' רש"י ד"ה ולא חסרתי מרבתי וכו' ולקבל מהם חכמה אלא: מלת אלא נמחק וי"ב צ"ל אפי' ב' בא"ד יתרון חכמתי מהם אפי'. מלת אפילו נמחק וי"ב צ"ל אלא:

לענין רש"י פלוטו"ה [פלוטו"ה]. כדור.

מוסף רש"י
אבל אתה למד להבין ולהורות. כלומר לענין מעשהיט כנה הם מקולקלים ולהיות צבנן לא תעשה כך וכן שיה הוא חק הגוים (דברים יח ט) אל: שחולל לעמוד צבן ואם יעשה צבא שקר לפנין שמצין שהוא מקטף (שבת טו:).
הדרן עלך ארבע מיתות